

Igor Gran

Z for zombie

Oversat af
Lone Garde

Oversat efter: Igor Gran, Z comme zombie
© ÉDITIONS P.O.L, 2022

texte | tekst

Hvor usandsynlige de end må forekomme, er de trancelignede zombieoptrin, som er beskrevet i det efterfølgende absolut sande. Intet er overdrevet og meget endda udeladt. Naturligvis "er alle russere ikke sådan", som man vil kunne blive belært om på ethvert værtshus - et udsagn som jeg i øvrigt fuldstændig tilslutter mig. Men ikke desto mindre er det den russiske zombiemutation, som har gjort krigen mulig. Nu gælder det om at forstå hvordan denne dårskab fungerer, eller i det mindste at kigge nærmere på den, for at modstå den og eventuelt kurere de angrebne individer.

Zombiesnak

I modsætning til hvad man skulle tro, er de fleste zombier gode mennesker. De elsker deres nærmeste lige så højt som vi andre. Nogle af dem udfører velgørenhedsarbejde, andre er omvandrende brønde af kultur. En kvindelig zombie, som jeg ikke kendte så godt, kom hele vejen fra Rusland for at tage sig af min syge mor med lutter smil og selvopofrelse, som om det var det mest naturlige i hele verden. Jeg har selv prøvet det: man kan drikke te med en zombie og grine sammen over en gammel romantisk komedie. Men hvis man siger ét kritisk ord om krigen i Ukraine, laver en grimasse ved tanken om Putin, stivner zombien med åben mund og spændinger i kæbepartiet. I det øjeblik vil den kunne bide hovedet af dig på stedet. Ethvert venskab forsvinder, væk er familiebåndene, selv zombiens egne børn er intet andet end kød for den.

Tror I, at jeg overdriver? At jeg overspiller det nemme melodrama?

Katia på seksten år, der sidder fast i Mariupol ved siden af liget af sin mor, som er død af kulde og af

fejlernæring, ringer til sin onkel som er blevet i Rusland for at fortælle ham, at hans søster er død. Det pinlige svar fra zombie-onklen lyder: "Hvad bilder du dig ind at fortælle mig den slags nonsens? Hold op med at ringe til mig. Jeg kender dig ikke."

En russisk fange kontakter sin familie og fortæller grædende, at han ikke har fundet nogen nazister i det Ukraine, som han er kommet for at "afnazificere" ved at dræbe civile.

Det irriterede svar fra hans zombiemor lyder: "Stop, Sergueï, jeg kan jo høre at nazisterne har manipuleret med dig."

En anden mor finder på internettet en video af sin sårede og tilfangetagne søn, som fortæller om kampenes gru. Efterladt af deres overordnede uden benzin og ammunition med madforsyninger, som udløb i 2015, har hans deling måttet gemme sig i en uge i en iskold skov... Moren er ude af sig selv og fortæller nabokonerne om videoen og viser dem den. Disse sagkyndige kvinder er fuldstændig skråsikre: "Sådan opfører den russiske hær sig ikke. Det er fake. Kig desuden rigtigt på fyrens uniform, hans støvler: man går ikke med den slags klude hos os. Og se spejlingerne i ruden bag ham, det ligner en montage. Og selv om der er en svag lighed, så er det ikke Boris. Der er ingen tvivl! Din søn er mere bredskuldret." Boris' mor overbeviser til sidst sig selv om, at Boris ikke er Boris – i over en

uge benægter hun det åbenlyse, indtil et opkald fra forsvarsministeriet officielt bekræfter nyheden.

Intet bevis, uanset hvor konkret det måtte være, kan rokke ved deres overbevisning. Ikke alene tror de ikke på det, de ser, de foretrækker at miste synet fremfor at tvivle. Arkadi fortæller, hvordan han efter timers diskussion får overtalt sin far til at gå på Youtube og se videoer af forkullede bygninger i Kharkiv og Mariupol. Det urokkelige svar lyder: "Du kan jo se, at det er ukrainerne, som bomber sig selv sønder og sammen. Så kan de bagefter spille ofre."

Anastasia skammer sig over at være russer. Straks siger hendes søster: "Du elsker ikke dit fædreland! Dit land, som har givet dig alt. Tøj, mad, et tag over hovedet. Kig på al den skønhed: naturen, birke-træerne! Se den kirke! Måske skulle du flytte til et andet land? Måske skulle du tage dine ting og forsvinde herfra? Tænk hvis din bedstefar havde hørt dig, han som tog en kugle under den Store Fædrelands-krig!"

Det sker, at den verbale aggression degenererer og bliver fysisk. En zombie (som havde drukket) tævede sin kone bare fordi, hun ville ringe til sin mor i Kharkiv. Efter den første blodsudgydelse, fik zombien smag for det: med et spark i ryggen sendte han sin femårige søn ind i væggen. Drengen lå i koma i 16 dage, til sidst døde han.

Alle familier i Rusland har deres egen zombie. Det kan være onklen, bedstemoren, søsteren, sønnen, manden. De sociale medier flyder over med historier, hvor traumatiserende familieskænderier fører til brud, når man pludselig opdager, at der bag ved faren, broren eller vennens maske gemmer sig et monster. Hvordan kan man fortsætte med at leve, når ens nærmeste, som man troede, man kendte ind og ud, under deres tilsyneladende harmløse yde, ikke ønsker sig andet end krig og tilslutter sig de brutale udsagn om den "beskidte naziunge" og truslen fra Ukraine, som retfærdiggør de vilde bombardementer af hospitaler og skoler?

Oleg begræder tingenes tilstand på Facebook: "Jeg er nu alene, en fremmed i mit eget land. De fleste af mine venner er imod mig. Dette gælder også den intellektuelle elite. Læger, iværksættere, lærere sviner mig til." På sin blog på Telegram skriver André: "I dag har været en virkelig svær dag. Mennesker, som er meget tæt på mig, er blevet zombificerede. Jeg bliver betragtet som en fjende af min egen familie. Det ville jeg aldrig have troet var muligt. De er tættere knyttet til Putin end deres egen søn.

Zombificeret, skrev André. Begrebet er ikke taget ud af den blå luft eller en joke. Det er heller ikke nyt. Siden starten af nullerne hører man jævnligt ordet

zombiekasse (зомбоящик) brugt i stedet for fjernsyn, denne kasse som klinger hult og gør folk dumme ¹.

Udtrykket er i den grad blevet en del af dagligdags-sproget, at der i 2018 udkom en film med titlen "Zombiekasse" ² – filmplakaten, som ikke var særlig original, forestillede en mand med et fjernsyn i stedet for et hoved. I de liberale miljøer havde man allerede igennem noget tid lagt mærke til, at den fordummende zombiekasse blev til en politisk maskine: under Putin blev fjernsynet til en frygtindgydende hjenevaske-maskine. Man vidste allerede, hvordan den var i stand til at udøve skade; alligevel gjorde man grin med dens prædikener og storpræster – Dmitri Kisselev, Margarita Simonian, Vladimir Soloviev, Olga Skabeïeva ³...

Det er så overdrevet propaganda! Nogle gange er det fuldstændig grotesk! Hvordan kan en person, der er ved sine fulde fem, tro på den slags?

Men det var først, da Ukraine blev invaderet, at man blev klar over at man var omgivet af ægte zombier, som

¹ I samme stil siger man også fjernzombificering (телезомбирование).

² På russisk hedder filmen Зомбоящик - som filmens skabere pudsigt nok har skrevet med Z fra det latinske alfabet, som fire år senere skulle blive det infame symbol på den russiske hær i Ukraine. Var det en forudelse?... Filmen, som består af de værste øjeblikke fra Comedy Club, er dog overhovedet ikke politisk.

³ I Rusland er disse producenter og tv-speakere en del af landskabet. Kisselet er direktør for Rossia Sevodnia-agenturet (Rusland i dag). Simonian er chef for Russia Today. Soloviev og Skabeïeva er værter i politiske talkshows. Man ser dem næsten hver dag.

i Romeros film. De er aggressive og gentager uafbrudt de samme absurditeter fra den officielle diskurs med drævende stemme, hvor ethvert indicie, som kan rokke ved ideen om deres hellige Rusland, med det samme bliver skudt til hjørne, altid sultne efter friskt kød, som de vil spise af deres ukrainske naboer – de spiser også europæere, amerikanere, japanere, tyrkere, georgiere, moldovere alt efter, hvad der kommer ind af nyheder fra Tass eller Ria Novosti-agenturet.

Det er ikke fordi omstændighederne tvinger dem til det. "Nazisterne" er ikke i gang med at bombe Moskva. Der er ikke gang i nogen operation Barbarossa. Der er ikke engang en general mobilisering. Desuden var den selvfornægtende zombie stadig sikker på, at der ikke vil komme nogen krig selv dagen inden den russiske invasion. Han ville væde sin højre hånd. Hvordan skulle det kunne ske mellem to brødrelande, som deler det samme sprog, den samme ortodokse religion?...

En krig? Hør nu engang, det er jo latterligt! Lavrov har selv sagt det!

– Rusland ønsker fred. Al den opstandelse er sat i værk af Vesten for at sælge våben og glemme covid-krisen, sådan forsøger Anna at overbevise mig. Hun er en gammel ven af familien, som jeg jævnligt er i kontakt med.

Anna bor i Moskva. Hun supplerer sin beskedne pension ved at lave tekniske oversættelser – hun taler

fransk, engelsk og tysk. Hun ser ikke så meget fjernsyn, kun når hun tager sig af sin gamle mor, som ikke længere er ved sine fulde fem og altid har fjernsynet tændt.

- Mor er helt galt på den for tiden, betror Anna mig. Med alt dette påstyr tror hun, at russerne kan lave det samme nummer som i Tjekkoslovakiet. Det var i hendes ungdom, 1968. Så du kan nok forstå... Utroligt nok skulle det vise sig, at den gamle senildemente kone var mere klarsynet end sin datter.

- Hils din mor mange gange, siger jeg. Hun er fantastisk.

Det var d. 15. februar. Mariupol fandtes endnu, det samme gjorde byens teater, den havn, dens parker.

Vi talte sammen igen i starten af marts.

- Hvilken krig taler du om? Spørger Anna trodsigt. Der er ikke nogen krig, det er en militæroperation, det er ikke det samme.

Hendes eufemisme lader ikke på nogen måde til at genere hende.

- Til din oplysning har Rusland aldrig angrebet nogen, fortsætter hun. Det er et historisk faktum.

Hun som for ikke så længe siden havde talt om Foråret i Prag har pludselig tømt sin hukommelse.

Om morgenen d. 24. februar knipsede overhypnotisøren med fingrene og Anna vågnede op som zombie. Fra da af er hun i stand til at se Zelensky som nazist

(selv om han er jøde), og at hævde, at det lille Ukraine er en eksistentiel trussel mod den russiske kultur "som nazisterne forsøger at eliminere", at udråbe alle artikler i de vestlige medier, som fake news. Hun kalder ting for "sorte" selv om deres hvidhed springer i øjnene og hun forkaster fakta med den samme ophøjede selvsikkerhed som en lastbil over for et løbehjul.

Min fortvivlelse er endnu større, fordi jeg virkelig er overrasket. Anna er overuddannet. Hun har rejst en masse. På Louvre er hun især begejstret for Clouet og Georges de La Tour. Hun elsker Amsterdam og den zoologiske have i Berlin, men det afholder hende ikke fra at sætte endnu et stød ind:

- Det er nu, at vi skal have afklaret spørgsmålet om Ukraine, som altid har været som en byld. De mennesker skubber os i krig! Og hvis du vil have beviser, så har du selv sagt det: "krig" ... Åh, de er så glade for at være centrum for mediernes opmærksomhed, med deres blå og gule flag, som Vesten skynder sig at hænge op over det hele.

Jeg bliver fuldstændig svimmel. Selv om Anna fuldstændig har mistet jordforbindelsen, er hendes ord noget af det mest fornuftige og mest strukturerede, man kan høre fra zombierne - de videregående uddannelser fornægter sig ikke. Hos nogle af de mere primitive zombier, som ikke er blevet

korrumperet af kultur og fornuft, minder deres dybtføjte udbrud om en overfyldt skraldecontainer, som eksploderer. Se nu den bedstemor, som stolt har taget opstilling foran sin triste boligblok til en video, som hendes veninde har postet på Telegram med hashtagget #запоссию (#ForRusland): "Vi ønskede ikke nogen krig, aldrig, og vi troede ikke på, at den ville komme, for det er ikke Zelensky, som bestemmer dernede, alle de forenede-europalands (sic), samt NATO, Macron, Amerika, de har taget over, de har længe forsøgt at trænge ind i vores land, for vores land er rigt, det lykkedes ikke for dem at overvinde os i 1945, for folket var stærkt i sjælen, der var russiske patrioter, og det er umuligt at overvinde det russiske folk, dengang som nu, for vi går alle sammen ind for Rusland, vi vil alle sammen rejse os og kæmpe for vores Sovjetiske Union, og vi vil overvinde dem, som vi allerede har gjort før, så siden 1947 har de forsøgt endnu en gang at sønderrive og gøre indhug i vores rige territorium, de får aldrig nok territorium, men vi forlader aldrig vores land, de russiske soldater vil altid vinde, og vi støtter dem, soldater, vi støtter jer, hele Rusland støtter jer!"

Hvem kan analysere den slags kaos? Hvem kan udlede nogen mening af det? Hvordan kan man begribe, at denne kvinde, hvis opførsel i hverdagen ikke udviser nogen tegn på mental forstyrrelse,

pludselig har brug for at tømme sit overfyldte lager af hadefuldt volapyk?

Jeg ved godt at verden er fuld af overbevisninger, som udfordrer fornuften, allerede inden verdens store manipulatorer udnytter dem til deres fordel. Konspirationsteoretikere af alle afskygninger sværmer rundt på internettet, finder hinanden, danner sekter. Nogle skyder skylden på tech-giganterne, hver gang en social ulykke rammer; andre mener at kunne ane skyggen af Big Pharma, frimurere og hemmelige broderskaber, LGBTQ-lobbyer, George Soros eller Elon Musk. Jorden er fuld af folk, som tror, at jorden er flad, og at der findes UFO'er. Der er dem, som mener, at attentaterne d. 11. september aldrig fandt sted, og dem som tror, at vand kan have en hukommelse. Jeg kendte en kvinde, som fastnakket hævdede, at prinsesse Diana blev slået ihjel af M16 "fordi hun vidste for meget".

Og hvad er så forskellen på dem og zombierne? ... Hvor lidt forbindelse de end har til virkeligheden, er der ingen af disse rablende vrøvlehoveder, som opfordrer til mord og krig som et middel til at genoprette retfærdigheden, og især er der ingen af dem, der overvejer at sende en søn ud for at blive slagtet for at forsvare de ideer, de er besat af. Men zombien tøver ikke. De består uden problemer Abrahams test, den hvor man skal ofre Isak for at

bevise styrken af sin tro over for sig selv. Det er ikke fordi, de elsker lyden af støvler. Russerne ved alt for godt at krigen sjældent bare er en spadseretur. Der er mindet om den Store Fædrelandskrigs barbari, som har hjemsøgt alle familier i så mange år. –"Gud være lovet, der er ikke længere krig", gentog man som et mantra for at trøste sig en smule, når den sovjetiske hverdag blev for trist. Senere hen bragte den patetiske indsats i Afghanistan sin del af skam og lig til Rusland. Men når det drejer sig om at 'afnazificere' Ukraine, så vil man gerne sende sit kød og blod, og når sønnens lig bliver sendt tilbage en måned senere, kan man ikke undlade at føle sig som noget særligt.

Lad os tage til Vladimir Zozoulines begravelse, en faldskærmsløjtnant dræbt i kamp, og lad os lytte til hans mor, som står helt rank på trods af sin sindsbevægelse, hun taler til den lille forsamling foran fotoet af hendes søn med et sort bånd omkring. "Hvad angår militæroperationen vil jeg blot sige dette: min mand og jeg har støttet den lige fra starten. Vi vidste at Vova ville deltage i den... Men på trods af situationen... er vi stolte af ham, vi vil altid være stolte, både af Rusland og af vores præsident. Vi respekterer i høj grad Vladimir Vladimirovitch Putin, og vi er også stolte af ham, og af vores folk, af vores soldater og den russiske hær. Og Vesten skal ikke tro, at de kan komme her! Vi giver ikke op, vi er ikke bange!"

Fru Zozoulines oprigtighed skinner ud af hende på trods af tårerne. Åh, hvorfor har Gud ikke givet hende endnu en søn! Hun ville straks have sendt ham afsted på den samme hellige mission som hans storebror. Så ville byen Ivanovo, hvor hele familien bor, kunne have nydt endnu et minuts dødshæder oven i de tyve andre, som området har fejret siden krigens start. Her i april lader det til, at man aldrig kan få nok: de daglige leveringer af lig får kirkegårdene til at flyde over med stolt militær pomp og pragt. Kadetterne marcherer forbi, de tidligere kombattanters musikkorps spiller, borgmesteren holder højtidelige taler, nekrologen prydes med sort og orange bånd ⁴. At dø som soldat er et eksempel for ungdommen, man ophænger mindeplader på de skoler, hvor disse helte har slidt deres korte bukser.

⁴ De sribede bånd i sort og orange (som kaldes "St. Georges' bånd") er i dagens Rusland et symbol å patriotisk og militær ophøjelse.